

FörsvarsdepartementetKustbevakningen
Box 536
371 23 Karlskrona

Uppdrag till Kustbevakningen att utgöra Sveriges nationella kontaktpunkt i det finländska initiativet om en integrerad övervakningsmekanism i Östersjön

Regeringens beslut

Regeringen ger Kustbevakningen i uppdrag att utgöra Sveriges nationella kontaktpunkt, Security Operations Center (SOC), för den finskledda övervakningsmekanismen i Östersjön, Integrated Surveillance Mechanism (ISM).

Uppdraget ska genomföras i nära samverkan med Försvarsmakten mot bakgrund av myndigheternas uppdrag om stärkt samverkan till sjöss samt i samarbete med andra berörda myndigheter som till exempel Post- och telestyrelsen, Myndigheten för civilt försvar, Affärsverket svenska kraftnät och Polismyndigheten.

Kustbevakningen ska löpande hålla Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) informerat om uppdragets genomförande samt lämna en muntlig delredovisning om genomförandet senast den 18 juni 2026 och en ytterligare redovisning senast den 29 januari 2027.

Ärendet

Syftet med det finska initiativet är att utveckla en så kallad regional integrerad övervakningsmekanism för Östersjön bestående av ett nätverk av Security Operations Centers i medlemsstaterna. Arbetet ska fokusera på följande huvudspår: styra etableringen av övervakningsmekanismen, informationsutbyte och lägesbild, gemensam riskanalys samt förstärkta övningar och gemensamma operativa insatser.

Genom att stärka den kollektiva lägesuppfattningen och underlätta ett samordnat lednings- och insatsförfarande mellan behöriga nationella myndigheter förbättrar den integrerade övervakningsmekanismen, ISM, regionens samlade marina säkerhet i syfte att skydda kritisk undervattensinfrastruktur.

Den nationella kontaktpunkten, SOC, fungerar som den centrala punkt där information som är avgörande för det fysiska skyddet av kritisk undervattensinfrastruktur samlas in, bearbetas och delas. Kontaktpunkten upprätthåller även tillgången till olika informationsflöden, kommunikation med relevanta myndigheter, parter inom EU- och Natostrukturer och privata kabeloperatörer för att kunna ta emot omedelbara varningar vid situationer som rör störningar på undervattenskablar.

Skälen för regeringens beslut

Det försämrade säkerhetsläget i närområdet innebär en ökad risk för hybridoperationer mot undervattensinfrastruktur, sjöfart och anläggningar vid kust och till havs. Detta understryker behovet av en stärkt internationell samverkan avseende sjöövervakning och en mer effektiv delning av sjölägesinformation mellan berörda myndigheter, såväl nationellt som internationellt. Den senaste tidens kabelbrott i Östersjön har gjort detta alltmer angeläget.

Hot mot undervattensinfrastruktur är ett allvarligt säkerhetsproblem då störningar på sådan infrastruktur kan få mycket stora konsekvenser.

Kustbevakningen verkar över flera politikområden och samverkar nära med andra myndigheter, särskilt till sjöss. Myndigheten ansvarar för nationell och internationell samverkan, för att samordna civila behov av sjöövervakning och förmedla sjöinformation till berörda myndigheter samt hålla myndigheter informerade om nationella och internationella utvecklingar inom området. För detta finns Sjöövervakningsrådet som samrådsorgan.

Sammantaget innebär situationen i vårt närområde att det är viktigt att ha förmåga att spåra fartygsrörelser, upptäcka incidenter och utröna förhållandena ombord på fartyg, såsom besättning, last, hamnbesök och aktuell status. För att uppnå en sådan förmåga krävs en sjöövervakning som ger en lägesbild som kan användas för planering på såväl operativ som strategisk nivå. Internationellt samarbete är därför nödvändigt för att hantera dessa frågor. Kustbevakningen har sedan tidigare fått i uppdrag att stärka sjöövervakningsverksamheten

genom internationella samarbeten och en förbättrad informationsinhämtning via det finska initiativet är ett viktigt verktyg i detta avseende.

Genom att ge Kustbevakningen i uppdrag att utgöra nationell kontaktpunkt, SOC, i det finländska initiativet om en integrerad övervakningsmekanism i Östersjön ökar Sveriges samlade förmåga till sjöövervakning, framtagandet av sjölägesbild och därmed även till skyddet av kritisk undervattensinfrastruktur.

På regeringens vägnar

Carl-Oskar Bohlin

Ilana Lindgård

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Justitiedepartementet/INS

Utrikesdepartementet/FMR, SP

Försvarsdepartementet/ECH, EIR, EMF, ETU, RS

Finansdepartementet/BA, OFA DIS, OFA SFÖ

Klimat-och näringslivsdepartementet/EE

Landsbygds-och infrastrukturdepartementet/TM, US

Affärsverket svenska kraftnät

Försvarsmakten

Polismyndigheten

Post-och telestyrelsen

Sjöfartsverket

Statens energimyndighet